

Sygnatura akt II AKa 51/22

1.

2. WYROK

2.1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2022 r.

4. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Edyta Gajgał

Sędziowie: SA Agata Regulska (spr.)

SO del. do SA Andrzej Szliwa

Protokolant: Katarzyna Szypuła

6. przy udziale Dariusza Sulikowskiego prokuratora Prokuratury (...) we W.

7. po rozpoznaniu 24 marca 2022 r.

8. sprawy wnioskodawcy H. D.

9. o odszkodowanie i zadośćuczynienie

10. na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

11. od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

12. z 15 listopada 2021 r. sygn. akt III Ko 90/21

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. kosztami postępowania za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

--	--	--

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Aka 51/22	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA			

<p>1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 15 listopada 2021r. sygn. akt III Ko 90/21</p>	
<p>1.2. Podmiot wnoszący apelację</p>	
<p># oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego</p>	
<p># oskarżyciel posiłkowy</p>	
<p># oskarżyciel prywatny</p>	
<p># obrońca</p>	
<p># oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego</p>	
<p># inny</p>	
<p>1.3. Granice zaskarżenia</p>	

1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu.		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami			

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.		brak nowych dowodów		
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów				

(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	<p>- naruszenie prawa procesowego – art. 9, art. 167 i art. 366 § 1 k.p.k., które miało wpływ na treść orzeczenia, poprzez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy oraz nieprzeprowadzenie wszystkich dowodów;</p> <p>- naruszenie przepisów prawa procesowego – art. 7 in principio k.p.k. oraz art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k., które to naruszenie miało wpływ na treść wydanego orzeczenia, poprzez nieprzeprowadzenie</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

	<p>dowodów przy budowaniu podstawy dowodowej orzeczenia, przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i dokonanie rozstrzygnięcia jedynie w oparciu o fragmentarycznie przeanalizowany materiał dowodowy oraz przyjęcie, że działalność skazanego P. K. nie była związana z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i że wymieniony nie był z tego powodu represjonowany przez ówczesne władze państwowe.</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				
<p>Sąd I instancji w sposób prawidłowy i dokładny przeprowadził postępowanie dowodowe, a następnie szczegółowo przeanalizował fakty istotne dla rozstrzygnięcia w zakresie żadanego przez wnioskodawczynię H. D.</p>				

odszkodowania i
zadośćuczynienia.

Oceniając
całokształt
materiału
dowodowego
poczynił prawidłowe
ustalenia faktyczne
w oparciu, o które
wydał w stosunku
do wnioskodawczyni
trafne
rozstrzygnięcie.

Powyższej oceny
Sądu Apelacyjnego
nie zmieniają
zarzuty zawarte w
apelacji
pełnomocnika
wnioskodawczyni.

Przed wszystkim
zarzut naruszenia
art. 7 k.p.k. by
był skuteczny musi
wskazywać jakich to
błędów dopuścił się
sąd przy ocenie
dowodów i których.
Tymczasem treść
apelacji nie wskazuje
na takie błędy, zaś
zaskarżone
rozstrzygnięcie
zapadło w oparciu o
prawidłowe
ustalenia faktyczne.
Ponadto Sąd swoje
stanowisko w sposób
należyty uzasadnił w
pisemnych
motywach wyroku,
sporządzonych
zgodnie z
wymogami, o jakich
mowa w przepisach
proceduralnych.

Zebrany materiał
dowodowy został
przez Sąd I

instancji oceniony prawidłowo i wszechstronnie, a jego całokształt dawał wystarczające podstawy do tego, by odmówić wnioskodawczyni H. D. zarówno odszkodowania jak i zadośćuczynienia związanych z pobytem jej zmarłego ojca P. K. w areszcie w okresie od 17 czerwca 1961 r. do 29 kwietnia 1963r. Wnioski ocenne Sądu I instancji wprowadzone zostały z całokształtu okoliczności ujawnionych podczas przewodu sądowego (art. 410 k.p.k.), zgodnie z dyrektywami prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.) i bezstronności (art. 4 k.p.k.), a tym samym nie wykraczają one poza granice ocen zakreślonych dyspozycją art. 7 k.p.k. i pozostają pod jego ochroną, zatem ocena ta nie nosi cech dowolności.

Nie ulega wątpliwości, że zebrany materiał dowodowy nie pozwolił na uznanie, iż przesłanki rzutując na możliwość zasądzenia odszkodowania i

zadośćuczynienia zostały spełnione Żaden z dowodów nie wskazuje, by zmarły P. K. prowadził jakąkolwiek działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Za taką na pewno nie można uznać wstąpienia w czasie II wojny światowej w szeregi pomocniczej policji niemieckiej, nawet jeśli ojciec wnioskodawcy starał się pomagać polskiej ludności, jak twierdzi H. D. i świadkowie, na których się powołuje w apelacji skarżący. Działalność taka to walka z okupantem niemieckim bądź radzieckim, a w okresie powojennym czynny opór wobec komunistycznego aparatu władzy. Za co osoby ją prowadzące spotykały represje ze strony aparatu władzy, zarówno w związku z aktywnym działaniem, jak i za samą przynależność do niepodległych struktur. Tymczasem P. K. wstąpił do formacji okupanta niemieckiego, której działania zapisały się bardzo niekorzystnie w historii Polski i

służba w której oceniana była niezwykle negatywnie. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika również cel, który przyświecał P. K., wstępującemu do pomocniczej policji niemieckiej. Nie była to działalność niepodległościowa, ale chęć ochrony siebie i rodziny.

P. K. został aresztowany w związku z zarzutem popełnienia czynu o charakterze kryminalnym i to noszącym wielki ładunek społecznej szkodliwości.

Dotyczył zabójstwa ludności cywilnej w czasie II wojny światowej. Przeprowadzono postępowanie, w wyniku którego został on uniewinniony od postawionego mu zarzutu. Nie był to jednak proces sfingowany po to, by represjonować osobę działającą w celu zachowania niepodległego bytu państwa polskiego. P. K. nie był członkiem jakichkolwiek struktur konspiracyjnych.

Wszczęto przeciwko niemu postępowanie karne ponieważ pojawiły się zeznania świadków obciążających go o dokonanie zbrodni. W toczącym się procesie zweryfikowano te dowody, oceniono je na korzyść P. K., co doprowadziło do jego uniewinnienia. Sam ten fakt, nie pozwala jednak na wywodzenie, co czyni wnioskodawczyni, że ojciec działał na rzecz niepodległego bytu Polski. Podobnie jak nie można przyjąć, by P. K. był prześladowany i doznał represji ze strony władz państwowych, tylko dlatego, że jego postępowanie w czasie wojny zostało bardzo negatywnie oceniane przez osoby, które tę wojnę przeżyły i miały do niego negatywne nastawienie, a nawet że w związku z taką oceną P. K. i jego rodzina doznali cierpień psychicznych. Było to jednak negatywne nastawienie ludzi znających przeszłość ojca wnioskodawczyni, a nie represje aparatu władzy związane

z działalnością P.
K. na rzecz
niepodległego bytu
państwa polskiego.

Odnosząc się
natomiast do
kolejnego z zarzutów
apelacji, a
dotyczącego
naruszenia
przepisów
postępowania
poprzez
nieprzeprowadzenie
dowodów jak należy
mniemać z urzędu,
ponieważ strony nie
składały żadnych
wniosków
dowodowych, które
zostałyby oddalone,
to wskazać należy,
iż wprawdzie sprawy
o odszkodowanie
i zadośćuczynienie
toczą się przed
Sądem w Wydziale
Karnym, ale w tym
zakresie obowiązuje
procedura cywilna.
Zatem to na
wnioskodawczyni
spoczywał
obowiązek
udowodnienia
swoich twierdzeń i
wbrew sugestiom
skarżącego nie
stanowiło to
naruszenia przepisu
art. 167 k.p.k., art. 2
§ 2 k.p.k., art. 9 § 1
k.p.k. a tym bardziej
art., 366 k.p.k.

Okoliczności, które
miały być podstawą
rozstrzygnięcia,
zostały już ustalone

na podstawie innych dowodów przeprowadzonych podczas postępowania rozpoznawczego, m.in. zeznań wnioskodawczyni i świadków przesłuchanych w sprawie IPN, akt IPN oraz dokumentów.

Za zupełnie bezpodstawny i nie znajdujący potwierdzenia w materiale dowodowym należało także uznać zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k. Zważywszy na to, że zasada obiektywizmu wyrażać się ma w badaniu i uwzględnianiu przy podejmowaniu decyzji procesowej dowodów przemawiających zarówno na korzyść, jak również na niekorzyść, należy stwierdzić, że do obowiązków sądu orzekającego w myśl regulacji zawartej w art. 4 k.p.k. dyrektywy, należy wnikliwa analiza materiału dowodowego w ramach swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 7 k.p.k., i następnie wydanie orzeczenia

w oparciu o całościowy obraz okoliczności ujawnionych w postępowaniu. Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku dokładnie opisał i przeanalizował stan faktyczny, argumentując ocenę dowodów, co czyni powyższy zarzut bezpodstawnym.

Przed wszystkim nie sposób uznać, iż ocena dowodów, która ostatecznie spowodowała rozstrzygnięcie na niekorzyść wnioskodawczyni nastąpiła przy naruszeniu zasady obiektywizmu i z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów. Podkreślić bowiem należy, iż zasadę obiektywizmu traktować należy jako ogólną dyrektywę.

Nieporozumieniem jest zatem stawianie wyrokowi Sądu I instancji zarzutu obrazy komentowanego przepisu opierając się na twierdzeniu, że Sąd ten odmówił przyjęcia stanowiska przemawiającego na korzyść H. D.. Sens omawianej dyrektywy

sprowadza się do tego, że organ procesowy, po dokonaniu oceny dowodów w sposób zgodny z dyrektywami wynikającymi z art. 7 k.p.k. i ustaleniu faktów rozpoznawanej sprawy, wszystkie te fakty powinien następnie wziąć pod uwagę przy podejmowaniu decyzji procesowych. Nie można zatem traktować nakazu wynikającego z art. 4 k.p.k. w oderwaniu od zasady swobodnej oceny dowodów. Nadto podkreślić należy, iż wyrażona w art. 4 k.p.k. zasada obiektywizmu, nie jest naruszona, jeżeli Sąd ma w polu swego widzenia wszystkie dowody i fakty dotyczące danej sprawy, zarówno te, które są dla korzystne, jak i te, które przemawiają na niekorzyść, poddaje je ocenie i analizie zgodnej ze wskazaniami logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego. Podkreślenia wymaga, iż Sąd I instancji prawidłowo dokonał analizy wszystkich

<p>zgromadzonych w sprawie dowodów, w tym tych korzystnych dla wnioskodawczyni i wydał prawidłowe rozstrzygnięcie.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Pełnomocnik wnioskodawczyni wniosła o:</p> <p>1. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, bądź</p> <p>2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:</p> <p>a. zasądzenie na rzecz wnioskodawcy odszkodowania i zadośćuczynią w wysokości zgłoszonej we wniosku,</p> <p>b. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancję według norm przepisanych.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Sąd pierwszej instancji</p>		

<p> prawidłowo ustalił okoliczności wpływające na niemożność zasądzenia na rzecz wnioskodawczyni H. D. odszkodowania i zadośćuczynienia wynikłego z pozbawienia wolności P. K. w okresie od 16.06.1961r. do 27.04.1963r. oddalając wniosek, z uwagi na brak przesłanek z art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. </p>				
<p>3.2.</p>	<p>- naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, przez jego błędną wykładnię i niezastosowanie.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Sąd Apelacyjny w całości podzielił wykładnię przepisów art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Nie ma potrzeby ponownego jej przytaczania skoro obszernie wyjaśnił ją Sąd I instancji w uzasadnieniu orzeczenia .Tym bardziej, że skarżący w istocie zarzucał błędne ustalenia faktyczne co do tego, że P. K. - ojciec wnioskodawczyni, wstępując w szeregi pomocniczej policji niemieckiej w czasie II wojny światowej, zdaniem wnioskodawczyni, prowadził działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Co jak ustalił Sąd Okręgowy nie miało miejsca. Skarżący</p>		

nie proponował w apelacji żadnej innej wykładni przepisów, negując jedynie tę dokonaną przez Sąd Okręgowy.		
Wniosek		
<p>Pełnomocnik wnioskodawczyni wniosła o:</p> <p>1. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, bądź</p> <p>2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:</p> <p>a. zasądzenie na rzecz wnioskodawcy odszkodowania i zadośćuczynią w wysokości zgłoszonej we wniosku,</p> <p>b. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił		

<p>okoliczności wpływające na niemożność zasądzenia na rzecz wnioskodawczyni H. D. odszkodowania i zadośćuczynienia wynikłego z pozbawienia wolności P. K. w okresie od 16.06.1961r. do 27.04.1963r. oddalając wniosek, z uwagi na brak przesłanek z art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.</p>		
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
<p>4.1.</p>	<p>Brak było podstaw do podjęcia działań z urzędu.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>		
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE</p>		

SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1	Przedmiot utrzymania w mocy
Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 15 listopada 2021 roku, sygn.. akt III Ko 90/21, oddalający wniosek H. D. utrzymano w mocy. Kosztami postępowania obciążono Skarb Państwa.	
Związłe o powodach utrzymania w mocy	
Sąd odwoławczy zaaprobował zarówno ustalenia faktyczne, jak i ocenę tego stanu dokonaną przez przyzmat zgromadzonych dowodów, co w konsekwencji skutkowało uznaniem, że zarzuty apelacji zmierzające do wykazania, że działalność P. K. nakierowana była na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, co powodowałoby	

<p>konieczność uwzględnienia wniosku H. D. i zasądzenie odszkodowanie i zadośćuczynienia, nie zasługują na uwzględnienie. Wobec czego zaskarżone orzeczenie należało utrzymać w mocy.</p>			
<p>1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>			
<p>5.2.1</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>		
<p>Zwięźle o powodach zmiany</p>			
<p>1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</p>			
<p>1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</p>			
<p>5.3.1.1.1.</p>		<p># art. 439 k.p.k.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uchylenia</p>			
<p>5.3.1.2.1.</p>		<p># art. 437 § 2 k.p.k.</p>	

Zwięzłe o powodach uchylenia		
5.3.1.3.1.		# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylenia		
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia wyroku z	Przytoczyć okoliczności	
I		
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
II	Na podstawie art. 13 ustawy z 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego obciążono Skarb Państwa wydatkami związanymi z postępowaniem odwoławczym.	
7. PODPIS		
SSA Agata Regulska SSA Edyta Gajgał SSO (del do SSA) Andrzej Szliwa		

1.11. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1	
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawczyni H. D. radca prawny P. M.	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Rozstrzygnięcie oddalające wniosek o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia za	

	tymczasowe aresztowanie P. K..		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli		

	mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.1.1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana